

Opinió

Les primeres vegades

LETICIA
ASENJO

Per què els escriptors tenim mala fama com a parella?

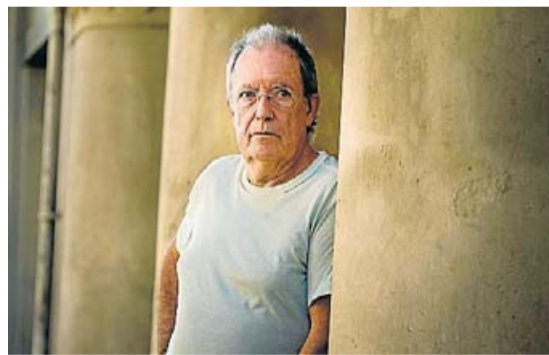
L'altre dia vaig dinar amb el pare dels meus fills. Estem separats ja fa uns quants anys, tenim bona relació i treballem junts, així que dinem sovint, això no és una novetat. El que sí que és nou és que, de tant en tant, li parlo de la meua vida amorosa, perquè ha resultat ser un bon conseller. Li vaig explicar la penúltima decepció en el terreny (dono per fet que n'hi haurà una propera, ja ho veieu). "Potser hauries de buscar algú que no sigui de l'àmbit de les lletres i la creativitat", em va dir. Els meus amics tenen una broma que és "Poetes, no". Vaig estar-hi pensant: d'on ve aquesta *saviesa popular*? Per què els escriptors tenim mala fama com a parella? ¿Té algun fonament científic o és només una imatge associada al cinema, la de l'escriptor torturat?

Fa unes setmanes vaig parlar d'un dels estudis sobre creativitat que havia portat a terme el psicòleg i investigador Frank X. Barron a la Universitat de Berkeley, als anys 60. Va concloure que la persona creativa és, en comparació amb una persona corrent, a la vegada més primitiva i més cultivada, més destructiva i més constructiva, més esbojarrada però també fortament lúcida. Barron va fer una altra investigació, aquest cop només amb escriptors creatius. Va observar que se situaven en el 15% de la població amb més propensió a desenvolupar psicopatologies com de-

pressió, mania, esquizofrènia i paranoia. A la vegada, també treien les puntuacions més elevades en mesures de salut mental. Com s'explica aquesta aparent contradicció? Per la capacitat d'introspecció que mostraven. Sembla que l'autoconsciència i l'habilitat de connectar amb els aspectes més foscos d'un mateix pot portar a mostrar simptomatologia associada a la patologia mental. Alhora, aquesta mateixa capacitat comporta més lucidesa i consciència, pròpia i del món, en una combinació única de salut i patologia. És possible que això expliqui, en part, l'alcoholisme d'alguns escriptors com Capote, Hemingway o Faulkner; i també el seu geni.

Així que sembla que, igual que en tantes dites populars (la meua preferida, per tota la veritat que amaga, és la castellana "*Si quieres conocer a Pepillo, dale un carguillo*"), també hi ha certesa en la fama de neuròtics dels escriptors.

Em pregunto si en aquests moments, en algun restaurant de Barcelona, l'exparella de la penúltima decepció li deu estar dient: "Això et passa per anar amb escriptores!"

RUTH MARIGOT

En breu

Miquel de Palol publicarà una novel·la de 1.280 pàgines

Navona ha donat a conèixer la programació dels primers mesos del 2023 i publicarà una de les novel·les més ambicioses de la temporada al gener. *Bootes*, de Miquel de Palol, suma 1.280 pàgines i és una reflexió sobre el poder i les injustícies de la nostra societat ambientada en una ciutat edificada laberíntica, altament fortificada, l'Illa dels Morts. El seu protagonista, l'Artur, hi ha d'acudir per dur a terme una tasca confidencial.

Ajuda a les editorials afectades per la distribució

L'Institut Català de les Empreses Culturals i l'Institut Català de Finances impulsaran una línia de préstecs per a les editorials afectades per la crisi de distribució de llibres. L'import del crèdit oscil·larà entre els 25.000 i els 500.000 euros a cinc anys, amb fins a un any de carència. La situació deriva de la fusió, a l'agost, de dos dels referents en la distribució a l'Estat, Punxes i Àgora, que ara operen sota el paraigua d'Entredos.

La llibreria La Central canvia de casa a Madrid

La llibreria La Central a Madrid, que fins ara ocupava una casa palau de 1.200 metres quadrats –coneguda com *la Capella Sixtina de les llibreries*–, es desplaçarà molt a prop, al número 9 del carrer Postigo de San Martín. "Serà un espai més reduït –afirmen en un comunicat–, però com passa amb les pastilles de caldo, hi concentrarem tot el gust: els llibres, l'ambient, l'estil i, sobretot, la professionalitat del nostre equip".

Cagada l'hemus

MARIA
RODRÍGUEZ
MARINÉ

El que "no hi és" no pot "estar aquí"

D'acord que els usos de *ser* i *estar* són un os dur de rosegat: la casuística és llarga i complexa i el fet que no coincideixi amb el castellà, ens agradi o no, ho fa encara més difícil. Però, afortunadament, hi ha casos clars: per a la simple constatació de la presència en un lloc, en un espai físic, utilitzem *ser*. No hi ha dubte possible. No hi ha la típica excepció que enreda. Res. Som en un lloc i punt. És fàcil d'explicar i d'aplicar. Doncs ni així.

És normal que a casa, amb la canalla, tinguem oberta una petita batalla per foragitar aquests *estar*, però no ho és tant que el Gran Teatre del Liceu estigui ple de cartells *orientadors* que diguin "Esteu a l'escala X", tal com denunciava a Twitter el tècnic de Softcatàlà Jaume Ortolà (que també feia un memorial de greuges amb les nombroses faltes dels subtítols de l'última òpera, subvencionats, esclar; d'això en podem parlar un altre dia).

Ja fa temps que, en aquest ús concret, el d'ubicar o localitzar coses, persones o llocs en l'espai, l'*estar* va guanyant terreny al *ser*. És a dir, parlant clar: calquem el que es fa en castellà. Però, curiosament, l'*estar* el tenim més ben instal·lat en frases afirmatives que en negatives. Així doncs, si algú pregunta "Saps on *estan* les claus, que fa mitja hora que les busco?", la majoria de catalanoparlants amb una mica d'intuïció no respondrien mai "Aquí no *estan*", però, en canvi, alguns podrien dir "Estan aquí!" o "Aquí, *estan*!" Potser en

Ja fa temps que, en aquest ús concret, el d'ubicar o localitzar, l' 'estar' va guanyant terreny al 'ser'

frases negatives ens grinyola més perquè hi trobem a faltar el pronom locatiu *hi* ("Aquí no hi són" o "No hi són, aquí") i en les afirmatives no ("Són aquí!" o "Aquí, són!"). També hi té a

veure la posició de l'adverbi i l'entonació. En tot cas, els parlants que utilitzen *ser* o *estar* en funció de si afirmen o neguen existeixen. I cada vegada n'hi ha més. El dubte és fins quan continuaran sentint com un calc l'"Aquí no *estan*".

Per sort, la història ens ha deixat un icònic testimoni de català no interferit: el famós "Ja soc aquí" de Tarradellas. Però si les actuals institucions no estan a la seva altura, per molt que ens hi escarrassem els que intentem ensenyar català a grans i petits, a gent d'aquí i a gent de fora, cagada l'hemus. O, per ser fidels a l'esperit nadalenc, cagada pastoret.